

Okulöncesi Dönemde Öğrenme ve Okumaya Hazırlıklı Olmak

Doç. Dr. Ayla OKTAY*

Günümüzde çocuk psikolojisi ve eğitimi konusunda çalışan araştırmacıların bir bölümü «zekâ ve öğrenme» konusu ile de yakından ilgilenmektedirler. Çocuğun zekâsı ile öğrenme yeteneğinin geliştirilebilmesi konusu, anne-babalar tarafından da uzmanlara en sık sorulan sorular arasındadır.

Çocuktaki zekâ potansiyeli nasıl geliştirilir ve çocuğun özellikle «programlı öğretim» dediğimiz ilkökul öğretimine hazır olabilmesi için ne gibi önlemlerin alınması uygun olur?

Bu soruya en çok verilen yanıt: «Çevrenin zenginleştirilmesi» dir. (Freeberg ve Payne, 1967). «Ama yalnız çevresel olanakların düzenlenmesiyle çocukta gelişme sağlanabilir mi?» sorusu da daima akla gelen bir karşıt soru olmaktadır.

İnsan, davranışlarının büyük bir kısmını «öğrenme» ile kazanan bir canlı olmakla birlikte, tüm canlıların davranışlarının gelişmesinde büyük rol oynayan «olgunlaşma» insan için de son derece önemlidir. İnsan için de, belirli bir beceriyi kazanabilmek, belirli bir faaliyeti başarabilmek için gerekli gelişme düzeyine ulaşmış olmanın rolü tartışılmaz.

Çocuk nasıl kaslarının gelişmesi tamamlanmadığı sürece yürüyemezse veya belirli bir gelişme aşamasına gelmeden diş çıkaramıyorsa, aynı şekilde, her öğrenme faaliyeti için de, o faaliyetin gerektirdiği olgunluk düzeyine ulaşmış olmak zorundadır.

İnsan yavrusu için öğrenme faaliyeti çok erkenden daha doğumla başlar. Çocuk önceleri —beslenme, temizlik gibi— çeşitli yaşamsal işlevlerinin yerine getirilmesi ile ilgili konuları öğrenirken, giderek öğrenmesinin alanı genişler. İlk alışkanlıkları, insanlar arası ilişkileri, yapması ve yapamaması gereken şeyleri hep öğrenme yoluyla ödenir. Bu dönemde çocuğun tüm öğrenmesi ev çevresindeki insan ve eşyalarla karşılıklı etkileşimi yoluyla gelişir. Yaşamın ilk yıllarında çocuklardaki öğrenme hızı, diğer dönemlere göre çok daha fazladır. Bu konuda yapılan çeşitli araştırmalarda bu görüşü doğrular nitelik-

---

*İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

te sonuçlar alınmıştır. Konuyu araştıranlardan biri olan Bloom'un 1964 araştırmasına göre, çocuk, 17 yaşında ölçülen zekâsının %50'sine 4 yaşında ulaşabilmektedir. O halde, ilk yıllardaki çevre koşulları çocuğun bu hızlı gelişmesini kolaylaştırabilir veya engelleyici nitelikte olabilir.

Öğrenme, ancak çocuk buna gerek ve istek duyduğu zaman, kalıcı bir şekilde gerçekleşebilir. Çocuğa ve yetiştikine öğrenmek istemediği ve öğrenmek için hazır olmadığı bir konuyu öğretmek hemen hemen olanaksızdır.

Normal bir çocukta öğrenme ilgisi erkenden başlar. Bu ilgi yaşam ortamının da uygun olduğu hallerde 4-5 yaşlarına doğru giderek artar. Bu dönemde çocuklar çeşitli konuları öğrenmek için büyük ilgi duyarlar. Artık yürümesini, konuşmasını, ev çevresini iyice öğrenen çocuk, radyodan sesin nasıl geldiğini, televizyonda resimlerin, aracın içine nasıl girdiğini veya rüzgâr veya yağmurun nasıl oluştuğunu, ya da otomobilin nasıl hareket ettiğini merak eder, sorar. Öğrenmek ister. Çocuklardaki bu istek makul ve doğru yanıtlarla karşılanıp tatmin olduğu zaman, bu küçük birey, yeni bir öğrenme basamağına geçmeye hazırdır. Aksi halde kafası çözümleyemediği birtakım sorularla karmakarışık bir duruma gelebilir.

Genellikle, okulöncesi yıllar, çocukların oyun oynamaktan büyük zevk duydukları bir dönemdir. Tüm çocuklar, günün büyük bir kısmını yalnız veya başka çocuklarla birlikte oynayarak geçirirler. Bu dönemde «oyun», çocuğun en doğal öğrenme aracıdır.

Bazı çocuklar, oyun faaliyetleri içine yenilerini eklemeye çok isteklidirler. Bu yeni oyun faaliyeti çağdaş aile ve belirli bir kültür ortamında, çoğunlukla okuma-yazmaya yönelik türdendir. Çocuğun okulu, okumaya, yazmaya ilgi duyması, içinde yaşadığı aile ortamının önemli ölçüde etkisi altındadır. Evde hiç kitabı olmayan, anne veya babasının herhangi birşey okuduğunu görme olanağını bulamıyan bir çocuğun ilgi duyduğu konular arasında, okumanın bulunması pek olağan değildir. Bu tip çocuklar, ancak okula başladıkları zaman bu yeni faaliyet türü ile karşılaşır ve kendileri için bu çok yeni faaliyete uymakta da güçlük çekerler.

İlkokula başlamak çocuğun yaşamında son derece önemli bir olaydır ve çocuğun okula başlamadan çok daha önce bu konu ile ilgili olarak uyarılması ve aydınlatılması gerekir.

Okulöncesi dönemdeki tüm öğrenme faaliyetlerinde olduğu gibi bundan da, büyük ölçüde anne-baba ve ev çevresi sorumludur.

Çocuk, okulun ne olduğunu, orada kendisinden neler beklenildiğini, ne gibi olayların yaşanabileceği konusunda önceden bilgi sahibi olmalıdır.

OKUMAYA HAZIRLIKLI OLMA (READING READINESS) :

Genellikle öğrenme yeteneği konusu aileleri en çok okulla ilgili bilgilerin kazanılması sırasında ilgilendirmeye başlar. Oysa, ilkökula başladığı zaman çocuğun bu yeteneğinin okulda tüm öğretilenleri kavrayabilecek şekilde gelişmiş olması beklenir. İşte çocuğun ilkökula ve özellikle okumaya başlayabilmesi için gerekli olan gelişme düzeyi çeşitli araştırmacılar tarafından «Okumaya hazırlıklı olma (reading readiness)» diye ifade edilmektedir.

Aslında çocuğun okula başlaması ve özellikle okumayı öğrenmesi karmaşık bir olaydır. Bu konuda en çok etkili olan faktörler, yine farklı yazara göre, değişiklik göstermektedir. Örneğin, Harrison (1939), Inglis (1949), fizyolojik, zihinsel ve kişisel hazırlıktan söz ederken; Smith (1950), Hildreth (1958) ve Schnell (1961), fizyolojik ve zihinsel hazırlığı kabul ederler, fakat kişisel hazırlığı, duygusal deneyimsel, dil, çevresel hazırlık gibi alt başlıklara ayırırlar (Downing ve Thackray, 1972). Ancak, yine Downing ve Thackray'nin (1972) belirttikleri gibi hemen tüm araştırmacıların bu konu ile ilgili olarak değindikleri ortak ama temel faktörler, fizyolojik, duygusal ve çevresel faktörler ile zekâ faktörü olarak sıralanabilir.

Okula yeni başlayan bir çocuğun belirli bir okul yaşına erişmiş olması yeterli değildir. Çocukta bulunması gereken en önemli niteliklerden biri, çocuğun sağlıklı olması ve normal bir beden gelişimine sahip olmasıdır. Çocuk, okula başladığında yaşlarının boy ve kilosuna yakın bir düzeye ulaşmamışsa, bu durum çocuk için birtakım sorunlar ortaya çıkarır. Aynı şekilde görme, işitme açısından da çocuğun tam olarak sağlıklı olması gereklidir. Aksi halde, iyi göremediği, iyi işitemediği için öğretmenin talimatını iyice anlayamayan çocuk, başarısızlığı erkenden tatmış olacaktır. Ayrıca, okumaya geçişte yönlerin doğru tâyin edilmesinin ve seslerin ayırıştırılmasının da rolü önemlidir. Hatta, tamamen doğal bir özellik olan sağ veya sol elin kullanılması bile okuma ve yazma öğrenimi sırasında bazı sorunlar ortaya çıkarabilir. Bu konuda çalışan çeşitli araştırmacılar, birbirleri ile oldukça çelişkili sonuçlar elde etmişlerse de, çoğunluğu en büyük güçlüğü, beyin yarım kürelerinin birinin tam olarak hakim olmaması halinde ortaya çıktığı belirtmektedirler (Downing ve Thackray, 1972). Bu bakımdan genellikle üç yaşlarına doğru belirginleşen —yanlılık— yani «el tercihi»nin anne-baba tarafından değiştirilmeye zorlanmaması ve çocuğun doğal gelişimi doğrultusunda yönlendirilmesi yararlı olur. Sağ elini kullanmaya zorlanması halinde zamanla her iki elin birlikte kullanılabilmesi gibi bir durum ortaya çı-

kar ki, bu da okumanın öğrenilmesinde, özellikle yazının ve harflerin yönlerinin kavranılmasında zorluklar yaratır.

Okulun isteklerini karşılama da başarılı olabilmek için beden sağlığı kadar önemli olan bir nokta da duygusal olarak sağlıklı ve dengeli bir kişilik yapısına sahip olmasıdır. Duygusal olarak dengeli olmayan, aşırı derecede hassas ve anneye bağımlı, anneden ayrılmakta zorluk çeken çocukları okuldaki, bazı çocuklar için son derece cazip ve yepyeni öğrenme faaliyetine katılmaları çok güçtür. Anneden ayrılmaları diğer çocuklardan daha uzun süren bu çocuklar, sonunda bunu başardıkları zaman da, artık sınıf arkadaşları öğrenme sürecinin büyük bölümünü aşmış olacaktırlar. Bu kez de onlardan geri kalmış olmak yüzünden kırıklığa uğrayabilirler.

Araştırmacılar, çocuğun duygusal olarak kararlı ve dengeli olmasının mı, okumayı öğrenmeye engel olduğunu, yoksa, öğrenemediği için mi duygusal sorunların (isteksizlik, ilgisizlik, ağlama, aşırı saldırganlık veya hareketsizlik, kardeşleri arkadaşları öğretmenleri ile iletişim kuramama, kendi hayal dünyasında kapalı kalma vb.) ortaya çıktığını belirlemede güçlüğe uğramaktadırlar. Ancak kesin olan nokta şudur ki, duygusal bozuklukla, öğrenmedeki başarısızlık, her zaman birlikte görülmektedir (Downing ve Thackray, 1972). Evde bir kardeş sorunu olan annenin çalıştığı veya ev işlerinden vakit ayırıp kendisi ile yeterince meşgul olmadığı veya çeşitli nedenlerle evde sevilip istenilmediği duygusunu taşıyan çocuğun, ilgisini sınıftaki herhangi bir öğrenme faaliyetine çekmek gerek ana, gerekse ilköğretmeni için ailenin yardımı olmadan gerçekleştiremeyeceği bir konudur.

Çocuğun zihnini kendisi ile ilgili bu duygusal olaylar doldurmuşken; ondan, bunlardan kurtulmasını ve ona son derece anlamsız gelen bilgiler öğrenmesini istemek çocuk için başarılması hemen hemen olanaksız, çok güç bir görevdir.

Çocuklar, aile hayatı içindeki olaylara son derece duyarlıdırlar. Annenin baba ile konuşma tonundaki değişmeyi veya annesinin küçük kardeşini okşayışını kolaylıkla fark ederler. Özellikle kardeşler arasında geçen olaylarda anne ve babanın hakemliğine başvurduklarında, anne-babanın yeterince tarafsız olmaması veya çocuğun kendisine haksızlık edildiği duygusuna kapılması, zaman zaman birbirine eklenerek çocuğu çözümlenmesi son derece güç bir duygu yumağı haline getirir. Bu açıdan anne-babanın sevginin dağıtılması ve olayların değerlendirilmesi konusunda son derece dikkatli olmaları, en ufak bir taraflı davranışını çocuğun tüm insanlara güvenini sarsıtığını ve kocaman dünyada yalnız bırakıldığı duygusuna kapılmasına neden olduğunu hiç hatırdan çıkarmamaları gerekir.

Kuşkusuz bu ilgi ve sevgiyi daha çok sayıda çocuğa vermek zorunda olan öğretmenler için de geçerlidir. Duygusal olarak sağlıklı olmanın en belirgin işareti çocuğun insanlara —yaşlıları ve yetişkinler— rahatça yaklaşması ve öğrenme konusunda gösterdiği istektir. Çocuk herhangi bir nedenle kendi iç dünyasına kapalı olmadığı zaman çevresi ile ilgilidir. Yeni şeyler öğrenmeye heveslidir. Bu, aynı gelişme evresini yaşayan tüm çocuklar için doğal bir olaydır. Özellikle okuma öğrenmenin çocuk için son derece çekici olan bir yönü de çocuğa sağlayacağı olanaklardır. O, bu yolla kimseye bağımlı olmadan, istediği konuda okuyarak ufkunu genişletebileceğini öğrenir. Beden, zekâ ve duyu organlarının gelişmesi açısından normal gelişim gösteren bir çocuk, öğrenme konusunda istekli değilse, onun iç dünyasında yolunda gitmeyen bir şeylerin bulunduğu kesindir. Önce bunun bulunup ortaya çıkarılması ve giderilmeye çalışılması zorunludur.

Çocuktaki öğrenme yeteneğini etkileyen bir başka önemli özellik de «zekâ»dır. Zekâ, çocuğun anne-babadan almış olduğu nöemli kalımsal özelliklerden biridir. Ancak, bu kalımsal özellik daha iyi geliştirilebilmek için uygun koşullar ister.

Bu konudaki çeşitli araştırma bulgularını gözden geçiren Downing ve Thackray (1972). değişik zamanlarda ve farklı öğretim yöntemleri ile yapılan araştırma sonuçlarını derledikleri «Reading Readiness» adlı eserlerinde özetle; okuma cıgunluğu ve zekâ arasındaki ilişkinin kullanılan yöntemle göre değişiklik göstermekle birlikte, deneme için kullanılan çocukların zekâ düzeyleri ile okuma başarısını gösteren puanlar arasında ortalama .60 gibi yüksek bir korelasyon bulmuşlardır. Ayrıca aynı araştırmacılar, zekâ yaşı olarak da genellikle 5;0 veya 5;6 — 6,0 zekâ yaşının İngilizce okuyup yazabilmek için gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Türkçe okuyup yazma ile ilgili —henüz yeni başladığımız bir araştırma sona ermediği için— kesin bulgular olmamakla birlikte, normal bir zekâ düzeyine sahip 6 yaş çocuklarının uygun şartlarda okuma-yazmayı kısa zamanda öğrendiklerini gözlemlerimize dayanarak söyleyebiliriz.

Uygun olmayan çevre koşullarının insanın zekâ gelişmesini olumsuz yönde etkilediği bu konuda yapılan çeşitli araştırmalara göre doğrulanmış olan bir görüştür. Kuşkusuz bu, çocuğun okulun isteklerini karşılaması yönünde önemli bir adımdır. Zekânın geliştirilebilmesi de ancak potansiyelin altındaki zekâ düzeyini yükseltmek, ya da geliştirmek, normal gelişme gösteren çocuklarınkine göre çok daha zordur ve değişik yöntemlere gerek gösterir.

Yeterli zekâ potansiyelinin var olduğu —ki en yaygın olan du-

rum budur— zaman da bunun gelişmesi büyük ölçüde anne-babanın ilgisine ve yol göstermesine ve çevresel koşullara bağlıdır.

Bu açıdan aile ve çevre faktörü hem zekâ gelişmesinde, hem de zekâ gelişmesinden etkilenen öğrenme yeteneğinin gelişmesinde, hem de okula hazırlıklı olmada son derece önemli rol oynar.

İstanbul'da bir grup okulöncesi çocuk üzerinde yaptığımız «Okula Hazırlık» araştırmasında, değişik sosyo-ekonomik ve kültürel gruplardan gelen çocuklar arasında, bu konuda anlamlı farklılıkların bulunduğu saptanması, bu görüşü doğrular niteliktedir (Oktay, 1980).

Hepimiz, çocuklarımızın daha ileri bir yaşam düzeyine ulaşmasını isteriz. Bunun en sağlıklı yolu da çocuğumuzun, iyi bir öğrenim görmesi ve bir mesleğe sahip olabilmesidir. Geleceğe yönelik uzun süreli bir eğitim programı gerektiren bu isteğin rahatça gerçekleşebilmesi yaşamın ilk yıllarında çocuğun kazandıklarına bağlıdır.

Çocukta «öğrenme yeteneği ve ilgisi»ni geliştirmenin ve onu okumaya hazırlamanın başlıca yolu ona çok erkenden anlatacağımız ve okuyacağımız masal ve öykülerdir. Bu masal ve öyküler, çocuğun dilini geliştirip zenginleştirmesine yardımcı olabildikleri gibi, onun düşününce gelişmesine de yardımcı olurlar. Çocuk annesinden, kendisine okuduğu hikâyelerin tekrar edilmesini sık sık ister. Bunları adeta ezberlemeye çalışır. Hatta zaman zaman «okuduğun yazıları elinle göster, izlemek istiyorum» der. Annenin ağız hareketlerini, satırlar üzerindeki elini ilgiyle gözler. Daha sonra da sık sık kendisine okunan kitaplardan birini veya evdeki gazeteyi alarak «sanki okuyormuş» gibi yapar. Bu onun okuma faaliyetini oyun şeklinde de olsa ilk kez denemesidir. Büyük bir olasılıkla daha sonrakilere de temel oluşturacaktır.

Çocuğun okula gitmeden önce, okuldaki görevler için en çok kullanılan (kalem, kâğıt, boya gibi) araç ve gereçleri kullanmasında belirli bir ustalığa ulaşmasının önemi tartışılmaz. Bu nedenle, okul öncesinde (3-5 yaş), anne, babanın yapacağı bir diğer şey de ona süslü pahalı oyuncak almak yerine, kalem, defter, boya, eliş makas, zambak plastilin gibi malzeme ve elektrikli oyuncaklar yerine tahta küpler boz-yap vb. oyuncaklar almak,, model vermeksizin çocuğu bunları kullanmaya teşvik etmektir. Zira, resim, kil, plastilin, küplerle inşa vb. yaratıcı faaliyetler, bir yönden çocukta el becerisini, renk-şekil bilgisini geliştirir dış dünya hakkında ona yeni bilgiler kazandırırken, bir yanda da duygusal yaşamını en doğal bir biçimde ifade etme olanağını sağlarlar.

ANAOKULUNDA HAZIRLIK :

Okulöncesi kurumlar çocuğun geleceğine yönelik bilgi ve ilginin oluşmasında, ailenin yardımcısı durumundaki kuruluşlardır.

Bir anaokulu öğretmeni, çocukların özelliklerini belirlemek ve onun gelecek yıllarda yöneleceği ilkokulun istediği öğrenme deneyimlerine sahip olup olmadığını anlamak konusunda büyük olanaklara sahiptir.

İyi bir anaokulunun programı, çocuğun çevresini daha iyi ve etkin bir şekilde tanımasına yardımcı olur. Ona değişik araçlara dokunma olanağı sağlar. Öğretmenle öğrencisi arasında bu ilk, okul deneyimi döneminde çok kısa zamanda samimi bir ilişki kurulur. En önemlisi çocuk bu kurumda, kendi yaşıtı olan diğer çocuklarla ve yetişkinlerle bir arada uyumlu bir şekilde yaşamının yollarını öğrenir. Çocuk bu uyumlu ilişkinin sağlanabilmesi için kendisinin yapması gereken şeylerin bulunduğunu öğrenir (sirasını beklemek, kimseye zarar vermemek, oyunda arkadaşları ile işbirliği yapmak, oyunun kurallarına uymak vb. gibi).

Öğretmen, kısa zamanda çocuğun evdeki deneyimleri ve aile ilişkileri hakkında bilgi sahibi olmak zorundadır ki, bu yolla küçük öğrencisine yardımcı olabilsin. Anaokulunda yaşadığı her deneyim, çocuğun gelecekte ilkokulda başlayacağı programlı öğretim için birer temel hazırlık niteliğindedir.

Çocuk burada kimseyle (daha iyi not almak vs. için) yarışmak zorunda değildir. İyi bir anaokulu öğretmeni çocuğu başkalarına göre değil, ancak kendi başarılarına göre değerlendirir.

Çocuk anaokulunda sesleri ayırmayı, öğretmenin söylediklerini dinlemeyi ve yerine getirmeyi, soru sormayı ve cevap vermeyi öğrenir. Düşüncesini ifade edebilmek, arkadaşları ve öğretmenleri ile konuşabilmek, onların yanıtlarını dinlemek çocuğun kelime hazinesini zenginleştirir. Ayrıca bu kurumdaki tüm etkinlikler çocuğun bağımsız bir insan olma yolundaki ilk yaşantılarını oluşturur.

Çocuk, anaokulunda tüm bilgileri yaşayarak, deneyerek somut bir biçimde öğrenir. Bu, onun öğrenme düzeyine en uygun olan öğrenme biçimidir. Çocuk burada yazmayı değil ama yazmak için gerekli olan tüm bilgi ve beceriyi kazanır. Ev ve okulöncesi kurum birlikte gösterdikleri çabalarla çocuğu ilkokul için hazırlarlar.

Kısaca çocuk ne kadar çok gerçek deneyime, ne kadar çok hikâye mamsal dinleme olanağına sahipse, arkadaşları ve diğer yetişkinlerle ne denli sosyal ilişki içinde ise ve bunu gerçekten başatabiliyorsa, ilkokula başladığında, kendisinden beklenenleri yerine getirmeye o kadar hazırdır.

Bazı çocuklarda okuma ilgisi başlamadan çok daha önce görülebilir. Çocuk devamlı resimli kitaplardaki yazıları okumaya, sık tekrarlanan afişlerdeki yazıları okumaya çalışır, sorar ismini-soyadını yazmaya, sayıları tanımaya ve yazmaya çalışır. Bu isteğin bastırılması anne-baba ve öğretmenin yapacağı en doğru şeydir. Çocuk sık sık soru sorar. Hatta okuma isteğini açıkça belirtir, o zamana kadar oynadığı oyunları çocukça bulur. Yani kendine göre daha ciddi faaliyetler arar. Bu tür çocuklar, öğrenme için gerekli faktörlerden biri olan «istik'e (motivasyona) sahiptirler. Böyle bir durumda anne ve baba ne yapabilir?

Yapılacak şey ,çocuğa gerçekten okuma-yazmayı öğretmemek olmakla birlikte, çünkü okuma bir yöntem işidir ve bunu işi bilen birinin sürekli olarak başlatması daha uygun olur, çevreyi şartlandırarak çocuğun bu isteğini yetişkinin açık yönlendirmesi olmadan gerçekleştirilmesinde yarar vardır.

«Okula gidince nasıl olsa öğrenirsin acele etme» gibi sözler yerine onun istediği şekli veya harfi doğru çizmesini göstermek, ona cazip gelecek yeni şekilleri model olarak vermek uygun olur.

Çocuk, bu kendi kendine yaptığı çalışmalar yoluyla düzenli olarak yazmayı ve okumayı öğrenirse de -ki istenen de bu değildir. İlerdeki programlı öğretim için gerekli olan tüm hazırlığını da yapmış olur.

O halde, soru soran çocuğun sorusunu yanıtlamak yazmak isteyen çocuğu herhangi bir şekilde karşı koymadan serbest bırakmak hatta ona ilerde harfleri kolayca yazmasına yardımcı olabilecek değişik şekiller çizme fırsatı vermek uygun olur. Önemli olan nokta, çocuğun bu şekilleri çizerken (harflerin yönü ile ilgili olarak birtakım yanlış teknikler kazanmamasına dikkat etmektir.

Çocuğun beden sağlığı yerinde, el, ayak ve göz hareketleri uyumlu zekâsı yeterli ve herhangi bir duygusal sorunu yoksa, istediği, sevildiği duygusuna sahipse öğrenmek için istekli, insanlarla rahatça ilişki kurabiliyorsa çevrede sağlanacak olanaklarla okula gitmeye ve okumaya hazır bir duruma rahatlıkla gelebilir.

Son yıllarda anne-babaların çocuklarını erken okula göndermek konusunda giderek artan istekleri vardır. Kanımızca tüm saydığımız özellikler bir çocukta varsa çocuğun birkaç ay erken okula gitmesinin büyük bir sakıncası olmayabilir. Ancak bu konuda son derece dikkatli olunması ve yanlış olarak verilecek bir kararın çocukta yaratacağı başarısızlık duygusunun izlerini onun hayatı boyunca taşıyacağını da akıldan çıkarmamak gerekir. Yeterince hazır olmadan okula gönderilen çocuklar çok kere, ilk yılda önemli bir sorunla karşılaşmayabilirler, ama daha sonraki yıllarda çocuk okula ve okumaya karşı birtakım olumsuz tavırlar geliştirebilir.

Gerçekte çocuğun ruh sağlığı, kazanılacak bir-iki ay veya yıldan daha önemlidir .